

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Tizennegyedik évfolyam.

X. füzet.

Október 1875.

Előfizetési díj egy évre : azok számára kik az „Országos Erdészeti-Egyesületnek“ nem tagjai 8 frt; tagok számára az évi 5 frt alapítványi kamat, vagy évdíj beküldése mellett csak 3 frt.

*Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, a várban, Disz-tér 12. sz. a. I. em.
A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék.*

Statistikai jegyzetek a magyar birodalmi erdőkről 1875-ből.

Feljegyzette : Bedő Albert.

Azon adatokat, melyeket jelen jegyzeteimmel közlök, már régebben bírom és hosszasan gondolkoztam, ha vajjon nyilvánosságra adjam-e vagy ne? Minthogy azonban erdészeti statistikánk, mely jobb adatokkal szolgálhatna nincs, és mint-hogy adataimat szerencsés körülményeknél fogva erdőségeink jelentékeny részének közvetlen helyi szemlélete útján, azok termőhelyi viszonyainak, minőségének és faüzleti forgalmának számbavétele s több kiváló szaktársam véleményének is meghallgatása mellett és az államerdők gazdasága körül szerzett tapasztalataim alapján puhatoltam ki, s így azok addig, míg vagy az országos statistikai hivatal, vagy valamelyik ügybuzgó szaktársam részéről vagy általam jobbakkal pótolhatók

lesznek, legalább a használhatóság és tájékoztatás-adhatóság képességével bírnak, szükségszerűnek ismerém azokat közölni.

Nem kívánok és nem is kérek azonban ez adatoknak több hitelességet tulajdonítani, mint a minőt épen olyan számoknak lehet adni, melyek nem minden egyes tételre fennforgó összes alap-tényezők pontos számbavételéből lettek kiszámítva, hanem e helyett a szükségből kifolyólag csak is összehasonlító és átlagos számítások tételeiből vezettettek le és tényleges tapasztalati adatok mértékéhez arányosítva lettek megállapítva.

Megemlítendőnek tartom még azt is, hogy számaimat, azok megállapításánál szigorúságot követve, hajlandóbb voltam inkább kisebbekre mint nagyobbakra tenni, — és pedig azért, mert sokkal kedvezőbb eredményü a hiba, ha azt hisszük a mi a valóságban lévónél valamivel kevesebb, mintha ezzel ellenkezőleg csupa hiuság és jó reménység fejében azzal ámitjuk magunkat, hogy ennyit meg ennyit birunk.

I. A magyar korona országainak erdeiben tenyésztett fánemek.

A) Tülevelü fák.

Luczfenyő = *Pinus picea*; jegenyefenyő = *Pinus abies*; veresfenyő = *Pinus larix*; erdefenyő = *Pinus silvestris*; fekete-fenyő = *Pinus austriaca*; czirbolyafenyő = *Pinus cembra*.

B) Lomblevelü fák.

Kocsános tölgy = *Quercus pedunculata*; kocsántalan tölgy = *Quercus robur*; molyhos tölgy = *Quercus pubescens*; cser-tölgy = *Quercus cerris*; bikkfa = *Fagus sylvatica*; gyertyánfa = *Carpinus betulus*; kőrisfa = *Fraxinus excelsior*; fodor-jávör = *Acer campestre*; jókori-jávör = *Acer platanoides*; juhar-jávör = *Acer pseudo-platanus*; kislevelü hársfa = *Tilia parvifolia*; nagylevelü hársfa = *Tilia grandifolia*; közönséges vagy sima szilfa = *Ulmus campestris*; kérges szilfa = *Ulmus suberosa*; fehér nyirfa = *Betula alba*; hamvas éger

= *Alnus incana*; mezgés éger = *Alnus glutinosa*; havasi éger = *Alnus alpina*; ákácza = *Robinea pseudo-acacia*; bálványfa = *Ailanthus glandulosa*; szelid gesztenye = *Castanea vesca*; török mogyoró = *Corylus colurna*; közönséges mogyoró = *Corylus avellana*; rezgő nyárfa = *Populus tremula*; fekete nyárfa = *Populus nigra*; fehér nyárfa = *Populus alba*; jegenye nyárfa = *Populus pyramidalis*; kanadai nyárfa = *Populus canadensis*; fehér fűz = *Salix alba*; kecske fűz = *Salix caprea*; csörege fűz = *Salix fragilis*; mandolalevelű fűz = *Salix amigdalina*; csigolya fűz = *Salix purpurea*; kötő fűz = *Salix viminalis*; Berekenye = *Sorbus*; Cseresnye = *Prunus*; Dió = *Juglans*; Szeder = *Morus*.

II. Birtokosok szerinti terület-kimutatás.

Az erdők az állam, magánbirtokosok, testületek és községek birtokában vannak, és pedig a következő területi felosztás szerint:

Kincstári vagy állami erdő	2,805.000 *)
„ bányászat számára rezervált állami erdő	80.000
Állami közalapítványi erdő	100.000
Magánosok, községek és testületek tulajdonában álló erdő	11,803.000
Összesen	14,788.000

katasztrális hold, holdját 1.600 négyszög öllel számítva.

A kimutatott erdőterület határozottan apad és kerek-sámban 2,000.000 holdra tehető azon feltétlen erdőtalajjal bíró erdőterület nagysága mely fakészletétől ugyszólva teljesen megfosztatott s ezzel a naponkénti végpusztulásnak lett kitéve; részben pedig más mivelési ág alá vétetett.

*) Ezen területmennyiség a magyar és horvát határőrvidéki községeknek részben már kiadott, és részben még kiadandó s összesen 725.000 k. holddal számított erdőterület levonása után van értve.

III. A fanemek területi arány szerint.

Az egész erdőterületet a főbb fanemek következő arányban foglalják el:

Fenyőfa tenyész a terület 25% -án, vagyis 3,697.000 holdon.

Tölgyfa " " " 20% -án, " 2,957.600 " "

Bükk és más lombfa tenyész a terület 55% -án vagyis 8,133.400 holdon.

IV. Fatermés.

Az erdők tartamos fatermése átlag véve az egész birodalom erdőségeire következő:

A) Fenyves erdők (Nadelholz) holdankénti fatermése 0.75 normál öl, vagyis 75 köbláb.

B) Tölgyes erdők holdankénti fatermése 0.5 normálöl, vagyis 50 köbláb.

C) Bükk és más lombfaerdők holdankénti fatermése 0.6 normálöl, vagyis 60 köbláb faanyag.

Az évenkénti összes fatermés tehát következő:

Fenyőerdőknél 3,697.000 hold, 0.75 normálöl holdankénti terméssel . . . 2,772.750 normál öl.

Tölgyes erdőknél 2,957.600 hold, 0.5 normálöl holdankénti terméssel . . . 1,478.800 " "

Bükk és ezzel együtt számított más lombfaerdőknél 8,133.400 hold, 0.6 normálöl holdankénti terméssel . . . 4,880 040 " "

Összes fatermés tehát . 9,131.590 normál öl.

Általános tapasztalati adatok szerint a tűzifa és a műszaki fa közötti százalék arány a hazai erdőkben következő:

A fenyveseknél a termelt fatömeg 45% tűzi- és szénfa, és 55% -a műszaki fa.

A tölgyeseknél a termelt fatömeg 70% tűzi- és szénfa, és 30% -a műszaki fa.

A büknél és más lombfanemeknél a termelt fatömeg 75⁰/₀ tüzi- és szénfa, és 25⁰/₀-a műszaki fa.

A magyar birodalom erdőségeiből tehát tartamos gazdálkodás mellett következő mennyiségű műszaki fa termelhető:

2,772.750 × 0.55 = 1,425.012 normál öl fenyőfa.
 1,478.800 × 0.30 = 443.640 " " tölgyfa.
 4,880.040 × 0.25 = 1,220.010 " " bükk és
 más lombfa; avagy összesen 3,088.662 normál öl.

V. Jelenlegi fatermelés.

Jelenleg vágatik évenként:

400.000 normál öl fenyő műszaki fa,
 300.000 " " tölgy " "
 100.000 " " bükk és más lombfanemű műszaki fa;
 tehát összesen 800.000 normál öl, vagyis 80,000.000 köbláb
 műszaki fa és ezenkívül még 6,000.000 normál öl fenyő,
 tölgy, bükk és más lombnemű tüzi és szénfa.

VI. Fakivitel s a felhasznált és kivitt faanyagok értéke.

Az évenként termelt műszaki fából*) kivitetik:

a fenyőfának 50⁰/₀-a vagy 200.000 normál öl,

a tölgyfának 66²/₃⁰/₀-a vagy 200.000 normál öl,

a bükk és más lombfának 50⁰/₀-a vagy 50.000 normál öl.

A kivitt faanyagok értékét, erdei vagyis tőértékben, a múlt évben és ez évben is fennállott faárak szerint és mérsekelt számítással következő összegekre tehetni:

200.000	normál öl fenyőfa	à 6	frt tőértékkel	1,200.000	frt
200.000	" " tölgyfa	à 15	" "	3,000.000	"
50.000	" " bükk és más lombfa	à 3	" "	150.000	"

Összesen 4,350.000 frt.

A tűzifa kivitel eddig korlátolt és 50.000 normál-ölnél többre nem tehető.

Ugyanily egységi árakkal értékesíthető a birodalom határain belül felhasznált műszaki fa is, míg a kivittel együtt elfogyasztott 6,000.000 öl tűzi és szénfa tőértéke ölenként átlag véve 50 krral számítva, 3,000.000 forintot képvisel. E szerint tehát az erdők összes tiszta jövedelme 11,700.000 frtra tehető.

A szomszéd országokba külön-külön kivitt fatömegek és a kivitt fanemek az ebbeli vámhivatali adatok hiánya miatt nem mutathatók ki, megjegyzendő azonban, hogy a mult 1874. évben fakereskedők adatai szerint a fenyőfának mintegy 0.₆ része vagyis 120.000 normál öl Némethonba és a tölgyfának 0.₇ része vagyis 140.000 normál öl hordó-dongára feldolgozva Triesten át Franciaországba vitetett ki. A kivitt faanyag többi része kisebb nagyobb mértékben, Törökországba, Oláhországba, Szerbiába, Olaszhonba, Auszriába és Némethonba szállítatik.

A kivitel lényegesen emelkedett Németország felé, mert erdeink ez irányban a kassa-oderbergi és a magyar államvasutak kiépítése által az oderbergi közvetítő piacra előnyös helyzetet nyertek.

A faanyagkivitel, a termés nagyságához képest csekély, ennek oka azonban abban keresendő, mert a magyar birodalmi erdők egy jelentékeny részében a fa kiszállítására szükséges száraz- és víziutak a belföldi tőkehiány miatt nincsenek kiépítve, a mi egyfelől szintén annak is tulajdonítandó, mert a belföldi fakereskedők száma a rendelkezésre álló fatömeghez aránylag csekély, s minthogy ezek az általuk megbírható anyagtömeggel elvannak látva, sem ők, sem az eladás bizonytalanságát előre látó birtokosok nem hajlandók erdőüzleti befektetésekre, a külföldi kereskedők pedig még csak most kezdenek közvetlenül vásárolni és befektetéseket tenni. Remélhető azonban, hogy mihelyt a műszaki vizsgálatok által is kitűnőnek bizonyult

magyar fa jósága és szépsége a külföldi fogyasztók előtt ismeretesebb lesz, a kivitel jelentékenyen fog emelkedni, s hogy ez igen valószínűen már a legközelebbi jövőben meg fog történni.

VII. Az erdők klimai hatása.

Az erdők klimai hatásának vizsgálatára közvetlenül ezen célra intézett észleleti munkálatok még nem tétettek, tapasztaltatott azonban, hogy némely hegyes vidéken, hol nagyobb mérvű tarvágások (Kahlhiebe) történtek, a források elapadtak.

VIII. Erdőmivelés.

A kihasznált erdőterületek felujtása nagyobbára természetes uton történik. Az állami erdőknél mesterséges erdőművelésre évenként kerekszámban 100.000 frt adatik ki.

IX. Munkabér.

Egy szabályöl tűzifa termelése 1 frt — 1 frt 80 kr.

Egy kétfogatu igás-fuvar napibére 2—5 frt.

* * *

Számos statistikai kérdés volna még, csupán gazdasági szempontból véve is, melyekre kívánatos volna feleletet adni, eddigi jegyzeteink alapján azonban ez uttal nem terjeszkedhetünk többre, reméljük különben, hogy a jövő évben Budapesten megtartandó nemzetközi statistikai congressus, mely tárgyalandó kérdései közé a nemzetközi erdőstatistika ügyét is felvette, a függő kérdések megoldásához nemsokára közelebb vezet.

Az államerdők 1876. évi költségvetésének indokolása.

Az államerdőknél 1876. évre előirányzott rendes bevételek és kiadások, összehasonlítva az 1875. és 1874. évi költségvetés hasonló tételeivel, a következő átnézetben vannak összefoglalva :